

Etnická identita Uruguayců

Ethnic identity of Uruguayans

Anna Josková

Universidad de la República, Avenida 18 de Julio 1968, Montevideo, Uruguay

Email: joskovaa@rektorat.czu.cz

DOI: <https://dx.doi.org/10.7160/KS.2021.150102>

Abstract

This paper examines Uruguayan society, which, despite its multiethnic origins, has developed a homogeneous culture. The main objective is to define the main cultural elements and describe the attributes of the Uruguayan ethnicity. Based on the analysis of socio-cultural specificities, the thesis provides practical recommendations to facilitate good relations with the Uruguayan nation. These may be particularly useful for business people, potential international students, travelers or other visitors to Uruguay, and others interested in learning about the local people and their culture. The theoretical section explains basic concepts related to identity, ethnicity and nation, and also introduces theoretical concepts and approaches to these ambiguous phenomena. The practical part contains interpreted data from field research conducted by the author in Uruguay in 2018. The research is based on qualitative research methods and consists of two focus group interviews with Uruguayans, four semi-structured interviews with recent immigrants, and long-term observation. The significance of the research is all the more valuable because the findings presented are unique in the field of this previously uncovered topic.

Keywords

Uruguay, ethnicity, identity, culture, nation, qualitative methods, field research, focus group

Klíčová slova

Uruguay, etnicita, identita, kultura, národ, kvalitativní metody, terénní výzkum, skupinový rozhovor

Úvod

Práce se věnuje studiu uruguayské společnosti, zkoumá pohledy na skupinu vlastními členy, tedy Uruguayci, a zabývá se i hledisky nedávno příchozích imigrantů, tedy těch, kteří stojí mimo skupinu.

Uruguayci jsou převážně potomci imigrantů, kteří do země v dobách kolonialismu přicházeli z různých důvodů. Právě v této epoše bylo původní obyvatelstvo země z velké části

vyvražďeno a jeho kultura zanikla.¹ V období od první poloviny 19. století do druhé poloviny 20. století přicházejí v šesti vlnách imigranti převážně afrického, francouzského, španělského, italského, slovanského, arménského, židovského a syrsko-libanonského původu.² Nejen, že se Uruguay krátce po skočení těchto vln stala pokrokovým a ekonomicky stabilním státem v rámci regionu Jižní Ameriky, ale je pozoruhodné, jak si takto různorodá pospolitost národů a etnik během několik desítek let vytvořila jedinečnou a homogenní kulturu a identitu.

V práci jsou představeny hlavní prvky uruguayské kultury, které mají vzhledem k původu obyvatel kořeny v mnoha cizích zemích. Tyto různorodé kulturní znaky si v Uruguayi, i když mnohdy v pozměněné formě, našly své místo. Dále jsou uvedeny atributy uruguayské etnicity, kterými se Uruguayci sebeurčují a identifikují. Na základě analýzy aspektů národního cítění a sociálně-kulturních specifík jsou představena praktická doporučení, která mohou vést k navázání dobrých vztahů s uruguayským národem.

Cílem práce je vymezit etnickou identitu a kulturu Uruguayců, a na základě zjištěných sociálně-kulturních specifík navrhnout doporučení vhodná pro navazování primárně obchodních, ale i dalších vztahů s obyvateli daného národa.

V práci budou popsány prvky a symboly uruguayské kultury, místní zvyklosti, tradice, stereotypy, oblíbená konverzační témata a společenská tabu. Poté budou uvedena kulturně-hospodářská specifika, která mohou být prakticky využitelná.

K dosažení uvedeného cíle pomohou odpovědi na tyto výzkumné otázky:

- Jaké jsou atributy uruguayské etnicity?
- Jaké jsou hlavní prvky uruguayské kultury?
- Jaká sociálně-kulturní specifika je dobré znát před příjezdem do Uruguaye?

Odpovědi byly zjišťovány metodami kvalitativního výzkumu, které umožňují získat hlubší vhled do zkoumaných problematik. Focus group se dvěma skupinami Uruguayců, hloubkové polostrukturované rozhovory se čtyřmi nedávno příchozími imigranty a dlouhodobé zúčastněné pozorování výzkumnice posloužilo k objasnění etnické identity Uruguayců.

Literární rešerše

Felipe Arocena a Sebastián Aguiar ve své knize *Multikulturalismus v Uruguayi* uvádí, že Uruguay není tím, co je popisováno v národní historii, ani tím, co se zobrazuje na

¹ ZOUREK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015, s. 11.

² PI HUGARTE, Renzo a Daniel VIDART. *El legado de los inmigrantes - I*. Montevideo: Nuestra Tierra, 1969, s. 16.

mezinárodních prezentačních obrázcích lákajících turisty nebo investory do země, která je europeizovaná, bez indiánů a domorodého dědictví, sekulární, s několika málo černochoy a kulturně homogenní. Tato země má podle nich kulturní rozdílnost mnohem větší, než se obecně uvádí.³ Autoři předkládají, že přistěhovalci nebyli pouze Španělé a Italové, jak bývá běžně a často uváděno, ale dokazují, že existovaly další důležité kolektivy, které by měly být uznány jako architekti uruguayské národnosti. Švýcaři, kteří se usadili v Nueva Helvecia, zemi odkázali mléčnou kulturu a velkou kapacitu sdružení občanské společnosti, která na úsvitu uruguayské nezávislosti neexistovala; Libanonci začali obchodovat na venkově a neintegrovali se do aktivní politiky; Arméni vybudovali síť dobře organizovaných institucí, např. škol, církví a rádiových stanic, přinesli *lehmeyun*⁴ a jména končící na arménské „ian“ jsou často spatřena ve fotbale i politice, tedy dvou „národních vášních“; Rusové ze San Javiera přinesli slunečnicová semínka, a když se objevily první žluté květy na polích, krajané se lekli, že vysázely okrasné květiny; Židé dali život čtvrti Reus v Montevideu, zvané „židovská čtvrť“ a povedlo se jim zbudovat hřbitov La Paz, který jim José Batlle y Ordóñez (prezident Uruguaye v letech 1903–1907 a 1911–1915) dlouhá léta upíral. Jsou komunitou, která s elánem uskutečňuje své rituály a oslavy. Arabové z brazilské hranice Chuy jsou muslimové, kteří mají svou vlastní mešitu, zapojili se do obchodu a pochovávají své mrtvé zabalené do bílých prostěradel přímo do země na svém vlastním hřbitově. Peruánci, kteří dorazili jako poslední a přišli za prací v oblasti rybolovu a domácích služeb, zpochybňují schopnost tolerance, kterou má uruguayská populace před příchodem nových přistěhovalců.⁵

Uruguay, jak analyzovali Cabella a Porzecanski⁶, představuje odlišný historický výchozí bod při tvorbě etnických a rasových kategorií a nastoluje diskusi o tom, co představuje rozmanitost a co diskriminaci. Autoři uvádějí, že Uruguay historicky stavěla na tom, co autoři nazvali národní mýtus o rasové demokracii, homogenitě a rovnosti příležitostí. To vše na základě převahy populace evropského původu a úsilí státu o budování vysoce integrované společnosti. Země čelila rostoucím tlakům vyvíjeným afro-uruguayskými organizacemi, což nakonec přispělo k redefinování uruguayské identity. Mýtus rasové homogenity byl v rozporu s řadou sociálních hnutí a etnickými vůdci. Byly publikovány studie, které ukazují empiricky významné socioekonomické mezery mezi afro-potomky a

³ AROCENA, Felipe a Sebastián AGUIAR, ed. *Multiculturalismo en Uruguay: Ensayo y entrevistas a once comunidades culturales*. Av. Agraciada 3086, Montevideo, Uruguay: Gráfica Don Bosco, 2007, s. 7.

⁴ Tradiční arménský pokrm

⁵ Ibidem, s. 8.

⁶ CABELLA, Wanda; PORZECANSKI, Rafael. The growth of ethnic minorities in Uruguay: Ethnic Renewal or Measurement Problems?. In: *Social Statistics and Ethnic Diversity*. Springer, Cham, 2015. p. 175-189.

bílými. Statistický růst populace afro-potomků a původního obyvatelstva během posledního desetiletí v Uruguayi podporovalo etnické oživení v důsledku rostoucí legitimacy nebílé identity jako prostředku v boji proti diskriminaci. Uruguayský statistický institut zaznamenal mezi lety 1996 a 2006 nárůst afro-potomků z 1,7 % na 9,1 % a u domorodého obyvatelstva z 0,8 % na 3,8 % obyvatelstva.

Zourek ve své publikaci *Uruguay* představuje vedle historie státu hlavní prvky uruguayské kultury. Uvádí, že dlouhá léta udržované zvyky a tradice kreolského obyvatelstva začaly od konce 19. století ustupovat kultuře nově příchozích imigrantů. I když se zpočátku zdálo, že se venkovský nativismus a městský kosmopolitismus domněle vylučují, první třetina 20. století byla obdobím pozoruhodné symbiózy těchto dvou rozdílných kulturních modelů. Neopomenutelnou úlohu při tom sehrálo usmíření a následná spolupráce dvou tradičních politických stran, které představovaly a zastupovaly zájmy obou skupin. Identita se nicméně nevytváří pouze prostřednictvím státní politiky. Podstatná byla vnitřní migrace a kontakt s přistěhovalci v hlavním městě Montevideu. Příkladem adaptace a ztotožnění přistěhovalců v nové vlasti je rozšíření čajové infuze mate – tradičního nápoje, dále grilování hovězího masa – asado nebo pokrm dulce de leche. Dřívější prostota gaučovského oblečení byla zapomenuta a až jeho nová verze s nádhernými ornamenty se stala „národním krojem“. Zejména na venkově oblíbený tanec z koloniálního období Pericón, se stal národním uměním a neodmyslitelným prvkem školních slavností.⁷

Hudba a tanec *candombe*, nejvýraznější odkaz černošské populace, se od poloviny 19. století staly nedílnou součástí montevidejského karnevalu. Rytmickou melodii bubnů pocházející z Angoly si Uruguayci rychle oblíbili a záhy si ji zvolili za jeden ze svých kulturních symbolů. Ze zmíněných afrických, italských a španělských rytmů pochází světově proslavené tango. Tento tanec se zrodil koncem 19. století v prostředí nižších sociálních vrstev na předměstí Montevidea a Buenos Aires, přezdívá se mu „tanec smutných slov“ a je typickým příkladem vztahu periferie a města. Nejznámějším skladatelem a také zpěvákem tanga se nepochybně stal Argentinec Carlos Gardel (asi 1887/1890–1935). Přestože nejnovější poznatky ukázaly, že se ve skutečnosti narodil ve francouzském Toulouse, a ne v uruguayském Tacuarembó, Uruguayci se k němu hrdě hlásí. Jinými slovy je tak uruguayský jako mate a tak argentinský jako hovězí biftek. Interpret je známý především svými skladbami *Por una cabeza* či *Volver* a jeho popularita trvá i po jeho tragické smrti. Gardel zahynul v roce

⁷ ZOUREK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015, s. 49

1935 při leteckém neštěstí v Medellínu, což dalo vzniknout mnohým mýtům, které z něho učinily kult lidové zbožnosti.⁸

U příležitosti stého výročí nezávislosti republiky zaplnily veřejný prostor pomníky. Největší a nevýznamnější je pomník národního hrdiny Artigase na Plaza de Independencia. Navzdory současnému vyzdvihování uruguayské bílé rasy, která v regionu byla prezentována jako jedinečná, v Montevideu vedle bronzové sochy gauča a přistěhovalce nalezneme také černošské nosiče vody či sochu upomínající na poslední indiány Charrúas. Uruguay dala světu řadu významných spisovatelů. Jde například o básníka Julio Herrera y Reissinga, feministku Delmiru Agustinií, esejistu José Enrique Rodó či spisovatele povídek Horacio Quiroga, jehož některá díla byla přeložena i do češtiny. V Uruguayi bylo a stále je velmi populární divadlo. Právě v Montevideu nalezneme jedno z nejhezčích divadel Latinské Ameriky, Teatro Solís, kde často hostovaly i slavné soubory z Evropy.

Arocena zmiňuje, že jedním z problémů, s nimiž se přistěhovalecké státy potýkají, je spojen s kalendářem svátků a oslav. Data považovaná za posvátná, nebo výročí reprezentující historii národů, jsou základní součástí zachování identit. V každém z těchto jedinečných okamžiků slavnostní rituály aktualizují příslušnost ke společné historii, a tedy k etnické skupině nebo národnosti. V Uruguayi nejsou potlačované žádné druhy svátků a oslav kteréhokoli etnika. Avšak stále existují nepřímé překážky, které jim v některých případech brání. Například, pokud se ve společenství prokáže posvátný den, kdy se nemůže pracovat, a tento den tak není právně upraven v pracovněprávních předpisech, ten, kdo do zaměstnání nepříjde, může být potrestán, protože jeho odůvodnění nebude uznáno za platné. Proto se židovská komunita snaží o to, aby byl její kalendář prázdnin v Uruguayi uznán za platný. Například v sousední Argentině existuje zákon, který povoluje Židům čtyři nepracovní dny – během Velikonoc (Pesach), dva pro Nový rok (Rosh Hashanah) a jeden za Den odpuštění (Yom Kippur).⁹

Etnická identita Uruguayců

Etnicita je vytvářena prostřednictvím sociálního kontaktu, vzniká vztahem mezi dvěma nebo více skupinami a existuje právě mezi nimi.¹⁰ V praxi není významné, jaké objektivní kulturní rozdíly mezi skupinami existují, ale to, jaké mezi nimi existují vzájemné vztahy. Důležité je

⁸ ZOUREK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015, s. 50.

⁹ AROCENA, Felipe a Sebastián AGUIAR, ed. *Multiculturalismo en Uruguay: Ensayo y entrevistas a once comunidades culturales*. Av. Agraciada 3086, Montevideo, Uruguay: Gráfica Don Bosco, 2007, s. 76.

¹⁰ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Etnicita a nacionalismus: antropologické perspektivy*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012, s. 102.

také to, jak jsou rozdíly chápány těmi, kterých se vztahy bezprostředně týkají.¹¹ Z toho důvodu byla Uruguaycům při skupinových rozhovorech kladena otázka „*Jaké spatřujete rozdíly mezi vámi a Argentinci?*“. Porovnání s Argentinci bylo zvoleno kvůli údajně největší podobnosti mezi těmito dvěma národy¹² a odpovědi na tuto otázku odkryly také vztah mezi nimi. Mnohaleté výzkumy etnických procesů jasně ukazují, že neexistuje žádná přímá kauzální spojitost mezi kulturní výměnou a rozpadem hranic mezi nejrůznějšími identitami. Často to bývá právě naopak – čím jsou si lidé podobnější, tím více se zabývají tím, jak se odlišit jeden od druhého. A mohlo by se doplnit – čím více se snaží být odlišní, tím více jsou si podobní.¹³

Aby byl zjištěn aspekt etnicity, který zohledňuje pohled na skupinu vlastními členy, tj. jak oni sami sebe vnímají ve vztahu k jiným, byly respondentům položeny otázky „*V čem se cítíte být jedinečnými?*“ a „*Na co jste hrdí?*“. Aby bylo zjištěno, jak na Uruguayce pohlížejí lidé mimo skupinu, byli dotazováni nedávno příchozí imigranti. Jeden z nich žil dříve i v Argentině, proto byl požádán o popsání rozdílu mezi těmito národy. Pro dokreslení celkového obrazu byl písemně osloven rodilý Argentinec, aby i on vysvětlil podobnosti a rozdíly, které vnímá mezi jeho národem a Uruguayci.

Rozdíly mezi Uruguayci a Argentinci

Uruguayské vnímání odlišností oproti Argentincům je velmi různorodé, přitom se tato škála náhledů opakovala v obou skupinových rozhovorech. Z popisu respondentů vyplývá, že vztah mezi Uruguayci a Argentinci – Porteños (obyvatelé hlavního města Buenos Aires) je napjatý, panuje mezi nimi určitá rivalita, ale přesto jsou si tyto dvě národnosti hodně podobné a velmi blízké. Hned na začátku rozhovorů na toto téma v obou případech zaznělo, že je třeba rozlišovat mezi Argentinci – Porteños a obyvateli venkova; ti jsou totiž podle Uruguayců mnohem skromnější a Uruguaycům bližší. Jeden respondent zdůraznil, že Argentina je společnost extrémů – rozdíly mezi chudými a bohatými jsou v zemi velmi výrazné, zatímco v Uruguayi je na tom většina lidí podobně. Dále respondenti popisovali pouze vztah k Porteños, protože s nimi přicházejí do kontaktu nejčastěji. Většina turistů navštěvujících Uruguay je z Argentiny. První názor, na kterém se shodlo několik dotazovaných v obou rozhovorech, byl, že Porteños jsou povýšení, ješitní a přivlastňují si oběma národům společné

¹¹ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Antropologie multikulturních společností - Rozumět identitě*. 1. vydání. Praha: Triton, 2007, s. 68.

¹² ZOUŘEK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015, s. 7.

¹³ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Antropologie multikulturních společností - Rozumět identitě*. 1. vydání. Praha: Triton, 2007, s. 7.

prvky hmotné i nehmotné kultury, jako je mate, tango, dulce de leche, asado atd. Ale nejen to, také uruguayskou půdu. Uruguay považují za svou 24. provincii (nepočítá-li se jako provincie hlavní město) a chovají se podle toho. Například podle respondentů Argentinci tvrdí, že turisty nejoblíbenější uruguayské přístavní město Punta Del Este patří jim (to zaznělo i v obou skupinových rozhovorech). Porteños o Uruguaycích mluví jako o mladších sourozencích, nazývají je v překladu něčím jako „Uruguayčičky“ s pro ně pozitivní konotací, chovají se k nim povýšeně, a to Uruguayce rozčiluje. Na druhou stranu je podle nich mají rádi, a to víc, než Uruguayci je (toto tvrzení se opět opakovalo). Respondenti uvádějí, že se Porteños povyšují nade všemi národy a jsou tím ve světě proslulí. V obou skupinových rozhovorech zaznělo, že se někomu ze skupiny v zahraničí přihodila situace, kdy si někdo jiný oddech, že daná osoba není Argentinec (Porteño), ale Uruguayec. Porteños jsou podle respondentů egocentričtí, hrdí, dokážou se „prodat“ a ze svých slavných osobností dělají bohy. To Uruguayci neumějí, jsou vždy kritičtí i ke svým úspěšným osobnostem (toto tvrzení podporuje tradice kritických Murgas). Podle Uruguayců jsou oni sami mnohem pokornější a skromnější. Zourek¹⁴ uvádí, že Uruguayci ve snaze rozlišit charakteristiky mezi nimi a Argentinci o sobě v nadsázce prohlašují, že jsou Argentinci bez pocitu nadřazenosti a Argentinci jim oponují, že oni jsou Uruguayci bez pocitu méněcennosti.

V obou rozhovorech několikrát zaznělo, že jsou Uruguayci a Argentinci stejní, ale také naopak, že jsou úplně jiní.

Zajímavě vztah mezi Uruguayci a Argentinci popsala respondentka Lucía: *„Vztah mezi Porteños a Uruguayci je typicky sourozenecký. Budeme se nenávidět, budeme se hádat, ale když se něco stane, podpoříme se. Například v Argentině je problém s potratem (a lidé nosí zelené šátky, aby projevíli nesouhlas s jejich zákazem) a tady v Uruguayi vidíš 80 % lidí se zeleným šátkem. Když se něco stane tam, je to jako kdyby se to stalo tady. Nedávno v Argentině zmizel chlapec, byl to zamlžený případ a tady se dělaly demonstrace. Hádáme se, pereme se, ale „když se vaří brambory“ (ustálené slovní spojení v překladu něco jako „když jde do tuhého“) jsme tam, jeden pro druhého, a to platí z obou stran.“*

Pohledem Argentinece

Pro Uruguayce a Argentinece je stejné všechno související s kulturou Rioplatense. Tím je myšleno: tango (Carlos Gardel), příchod evropských přistěhovalců a afrických otroků, konzumace mate patřící k celému pobřeží a hranici mezi Brazílií, Argentinou, Paraguayí

¹⁴ ZOUREK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015, s. 7.

a Uruguayí, velká spotřeba masa, agroexportní hospodářská politika a Mercosur. Rozdíly jsou v různých nářečích, které národy mají. Podle respondenta má Argentina větší rozmanitost, odlišná nářečí a přízvuky podle regionů, kterých má mnoho vzhledem ke svému velkému území. To souvisí také s rozdílností podnebí, krajiny a také předhispánské kultury. V Uruguayi je známo pouze etnikum Charrúas, zatímco v Argentině jich je více – Huarpes, Mapuches, Tehuelches atd. Vztah mezi Argentinou a Uruguayí je podle respondenta velmi dobrý. Uruguay a Argentinu popisuje jako sesterské země s velmi podobnou historií, nicméně upozorňuje na jejich odlišné národní hrdiny. Otec vlasti Argentiny je osvoboditel San Martín a otec vlasti Uruguaye je Artigas. Uvádí, že Argentinci jsou velmi vášniví, zejména v politice, náboženství, sportu atd. a mají rádi názor na všechno. Možná jsou Uruguayci diskrétnější a organizovanější. V Argentině je mnoho obyvatel s velmi odlišnými myšlenkami, někdo z Patagonie z jihu je naprosto odlišný od někoho ze severu z Cuyo (Mendoza). To je podle respondenta důvod, proč je Argentince velmi obtížné zorganizovat a proč v zemi došlo k velmi silné občanské válce. Myslí, že v Uruguayi existuje více jednoty.

Pohledem imigranta, který žil v obou zemích

Na porovnání Uruguayců a Argentinců byl dotázán také respondent Juan – imigrant z Kolumbie, který v době rozhovoru žil 9 měsíců v Uruguayi a předtím přibližně 9 let v Argentině. Ten popsal metaforicky Uruguay jako malý národ, který trpí pocitem, že je mladší sourozenec Argentiny a nemůže se s tím vyrovnat. *„Přijde mi, že Uruguay má pocit, že je mladší sourozenec a tím nechce být. Vždycky ale bude ve stínu gigantické Argentiny.“* Uvedl, že v Uruguayi je společnost homogenní, zatímco v obrovské Argentině je to, co kraj, to jiná kultura. Podle něj právě proto, že má Argentina tolik rozličných krajů, bere Uruguay jako svoji 24. provincii. Vnímal, že Uruguayci trpí tím, že nejsou ve světě rozeznáváni, že lidé nevědí, kde Uruguay leží, přitom o Argentině každý někdy v životě slyšel. Zároveň mu připadá, že jsou Uruguayci hrdí na to, že jsou Uruguayci. *„Myslím si, že oni se cítí být hrdí na to, že jsou malá země, ale zajímavá. Oni ti to neřeknou, ale přijde mi, že si jsou vědomi a jsou hrdí na to, že mají dobrý fotbalový tým, který na světových pohárech hraje vždy výborně, a že v Latinské Americe mají jednu z nejlepších ekonomických stabilit. Věřím, že díky tomuhle se cítí dobře.“* Podle něj Argentinci Uruguayce zbožňují, ale Uruguayci Argentince (Porteños) pomlouvají a kritizují. Zároveň Argentince nezajímá, co si Uruguayci myslí, protože oni kritizují všechno. *„Uruguayci Argentince pomlouvají, ale to Argentinec Uruguayce nikdy pomlouvat nebude, Argentinci zbožňují Uruguayce.“* Nakonec dodal, že Argentince celkově

nezajímá vůbec, co si kdo myslí, ale Uruguayce ano. Uruguayce vnímá jako velmi klidný lid, s dobrou vibrací, veselejší a optimističtější než Argentince. Argentinci jsou podle něj hodně hluční, přirovnal to ke stereotypu Italů. Přiznal, že ani on se španělštinou jako svým rodným jazykem, Argentincům ze začátku svého pobytu nerozuměl, protože všichni slangově mluví ve stejnou chvíli, jeden přes druhého a nelze pochytit, co kdo říká. V Argentině je podle něj cítit špatná nálada ze současné hospodářské situace, protože na tom země není ekonomicky dobře a už není Paříží Jižní Ameriky. Tvrdí, že v Uruguayi je pití mate rozšířenější a grilované hovězí chutnější.

Jedinečnost

Existuje množství kulturních rysů zcela zjevných nebo skrytých v každodennosti, které bývají pro určité etnikum jedinečné. Bart se vymezuje vůči předpokladu kulturní jedinečnosti etnických skupin. Tvrdí, že užitečnější je na specifickou sdílenou kulturu nahlížet jako na výsledek dlouhodobého sociálního procesu, nikoli jako na primordialistickou vlastnost. Zdůrazňuje důležitost studia etnických hranic, které mají být definované zevnitř, z perspektivy jejich členů.¹⁵ Mnohé kulturní rysy často přesahují etnické hranice, důležité ale je to, že danou kulturu její nositelé považují za svébytnou.¹⁶

V následující kapitole budou uvedeny odpovědi respondentů na otázku „*V čem se cítíte být jedineční*“, která předpokládala nastínění oněch etnických hranic, toho, v čem se Uruguayci cítí být odlišní ve vztahu k ostatním.

Odpovědi na tuto otázku v rozhovorech nezaznělo mnoho, ale opět se v obou případech jedna odpověď opakovala, a to „*že jsme směsice*“. V jednom z rozhovorů to bylo doplněno vysvětlením, že i když jsou Uruguayci směsice (imigrantů, resp. potomků imigrantů) jsou poměrně homogenní, ve smyslu, že základní zvyky a tradice sdílejí všichni napříč celou zemí. Vymezili se tím opět vůči Argentincům tvrzením, že u nich jsou kultura a zvyky na severu země naprosto odlišné od těch na jihu země, zatímco v Uruguayi existuje určitý „základ“, který sdílejí všichni její obyvatelé. V této souvislosti respondenti přiznali, že stále bojují za to, aby byli rozeznáváni ve světě. Trpí tím, když v zahraničí řeknou, že jsou z Uruguaye, a lidé nevědí, kde to je. V této souvislosti kdosi zmínil, že to je proto, že pocházejí ze zemí třetího světa. Toto neaktuální dělení světa je svým způsobem v jejich prostředí stále přítomné, protože k jeho vyjádření došlo během terénního výzkumu

¹⁵ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Etnicita a nacionalismus: antropologické perspektivy*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012, s. 73.

¹⁶ TESAR, Filip. *Etnické konflikty*. Praha: Portál, 2007, s. 24.

mnohokrát. Informátoři věří, že mate a fotbal jsou jediné atributy, podle kterých je svět identifikuje. Od jednoho respondenta zaznělo, že Uruguayci jsou jedineční hraním na *candombe*, uměním karetní hry *truco* a dobrými mravy.

Hrdost

Podle studie Jessicy Tracyové a Richarda Robinsona je hrdost důležitá emoce, která hraje významnou roli v mnoha oblastech psychického fungování. Pocit hrdosti posiluje prosociální a adaptivní chování, a naopak její ztráta může vyvolávat agresivitu nebo nespolečenskost. Jejich výzkum ukazuje, že vystupování a chování s hrdostí spojené je univerzální ve všech kulturách bez ohledu na etnicitu či zeměpisnou šířku a délku. Podle nich také postoje vyjadřující sebejistotu a hrdost zajišťují jedinci významné postavení na sociálním žebříčku, a to výrazněji než projevy ostatních emocí.¹⁷ Je možné, aby právě to, na co se cítíme být hrdí, formulovalo naši identitu?

V následující kapitole budou uvedeny konkrétní skutečnosti, na které se respondenti cítí být hrdí, jako potencionální aspekty etnické identity.

Řada respondentů uvedla, že se cítí být hrdá na *uruguayskou politiku a sociální zákony*. Uruguay je jako jedna z mála zemí Jižní Ameriky sekulární stát a zákony zde nepodléhají náboženské tradici, což jsou skutečnosti, které respondenti také zmiňovali. Prvním příkladem uvedených sociálních zákonů je *zákon o potratu*.¹⁸ Uruguay, Guayna a Francouzská Guayna jsou jediné země Jižní Ameriky, kde je zákonem povolen umělý potrat bez podmínek (např. nechtěné těhotenství) v prvních týdnech těhotenství (Aborto en América Latina). Uruguayci si dobře uvědomují svou jedinečnost v rámci regionu a zároveň podporují ostatní země v jejich snahách tento zákon prosadit. Konkrétně, jak již bylo zmíněno, Uruguayci na podporu Argentinců nosí viditelně zelený šátek, což je v Argentině symbol podpory zákonu o potratu (Los pañuelos verdes). Dalším řešeným zákonem je *zákon o transosobách*, který umožňuje právo na svobodný rozvoj osobnosti podle své vlastní genderové identity, bez ohledu na své biologické, genetické, anatomické, morfologické, hormonální nebo jiné přiřazení.¹⁹ Zmíněn byl také *zákon o legalizaci marihuany*. Uruguay se

¹⁷ TRACY, Jessica L.; ROBINS, Richard W. The psychological structure of pride: a tale of two facets. *Journal of personality and social psychology*, 2007, 92.3: 506.

¹⁸ *Ley N° 18.987: INTERRUPCIÓN VOLUNTARIA DEL EMBARAZO* [online], 2012. [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: <https://parlamento.gub.uy/documentosyleyes/busqueda-documentos?=&Searchtext=aborto&Chkleyes=1>

¹⁹ *Ley N° 19684: LA LEY INTEGRAL PARA PERSONAS TRANS* [online], 2018. [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: <https://www.imo.com.uy/bases/leyes/19684-2018>

stala první zemí na světě, která legalizovala prodej a pěstování marihuany v plném rozsahu.²⁰ Byl přijat zákon, který upravuje, výrobu (která bude kontrolována státem), uvádění na trh, držení a rekreační a léčivé použití marihuany, jako i použití pro průmyslové účely.²¹ S těmito zákony je spjato jméno uruguayského exprezidenta Josého Mujicy²², za jehož vlády byly přijaty. Jeho jméno bylo také zmíněno při debatě o attributech hrdosti, ale z reakcí ostatních bylo patrné, že ne všichni mají na jeho osobu stejný názor. Zmínka o něm padla v obou skupinových rozhovorech, přičemž v jednom případě bylo přímo řečeno, že si respondent nepřeje, aby tímto začal debatu o politice, v druhém případě jméno Mujicy vyvolalo vlnu nesouhlasných poznámek. V souvislosti s ním ještě zaznělo, že během několika málo let (myšleno za období jeho vlády) se politika země velmi rozvinula. Pokud jde o politiku, Uruguayci jsou hrdí na to, že jsou jednou z nejméně zkorumpovaných zemí ve srovnání se sousedy z Jižní Ameriky, a že jsou zemí bez válek. „*Nejsme zkorumpovaná země, nějaká korupce tady je, ale ve srovnání s ostatními to není nic.*“ (Gonzalo, 25 let)

Dva nedávno příchozí imigranti vnímají Uruguayce jako hrdé na to, že jsou Uruguayci. Podle nich si dobře uvědomují, že přesto, že jsou v regionu Jižní Ameriky malá země, jsou ekonomicky nejstabilnější, mají rádi krajinu své země a vědí, že mají výborný fotbalový tým. Podle španělské imigrantky, která v Uruguayi pracuje jako novinářka, zpívají Uruguayci při všech oficiálních a státních akcích velmi hrdě svou hymnu. Říká, že je vnímána nacionalisticky, i přesto, že sami dobře vědí, že v zemi nefunguje vše, tak jak má. Uvedla také příklad toho, jak mají Uruguayci rádi svoji zemi: „*Mají hodně rádi svou zemi, jsou schopni tě ujišťovat, že Punta del Este je to nejkrásnější místo na světě!*“ (Sarah, 31 let)

Další oblast, ve které jsou Uruguayci podle nich samotných jedineční a na co jsou hrdí, je veřejné vzdělávání, a to hlavně vysokoškolské. Prý je to ale ostatními státy Jižní Ameriky zneužívaná výhoda a jejich sousedé přijíždějí do Uruguaye vystudovat a pak zemi zase opouštějí. Jeden informátor to komentuje slovy: „*Taky je to špatný, protože přichází mnoho imigrantů vystudovat a pak odjedou, využijí nás a zmizí. Stát by měl vymyslet nějakou dohodu, aby to takhle nebylo.*“ (Juliana, 24 let)

²⁰ Uruguay legalizó la producción de marihuana [online], 10. 12. 2013. [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20140108112840/http://www.elpais.com.uy/informacion/marihuana-ley-senado-uruguay-parlamento.html>

²¹ Ley N° 19.172: MARIHUANA Y SUS DERIVADOS [online], 2014. [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: <https://parlamento.gub.uy/documentosyleyes/busqueda-documentos?=&Searchtext=marihuana&Chkleyes=1>

²² José Alberto Mujica Cordano byl uruguayský prezident v letech 2010 – 2015, předtím byl dlouhodobě vězněn za své partyzánské aktivity s revoluční organizací Tupamaro (Murray).

Zmíněna byla také uruguayská kuchyně, hlavně maso a domácí a přírodní produkty (zavařeniny apod.), které jsou na uruguayském venkově standardem. Významnou záležitostí, na kterou se Uruguayci cítí být hrdí, je fotbal, kterému je věnována celá následující kapitola.

Dále zazněly atributy, které nebyly blíže specifikovány, a to příroda, pláže, vesnice, hudba, vědci, spisovatelé, výzkumníci...

Fotbal

Fenomén, který se bezesporu výrazně zapsal do formování uruguayské národní identity, představuje fotbal. Tento sport do země pronikl v průběhu 19. století prostřednictvím britských námořníků, kteří se jím na pevnině bavili. Úspěchy domácí fotbalové reprezentace, která má díky světle modrým barvám svých dresů přezdívku *selección celeste* (nebeský výběr), byly značně ovlivněny politickou a ekonomickou stabilitou země.²³

Jedna informátorka uvedla že, dívčí jméno Celestina bývá favoritem pro novorozené dívky právě v období úspěchů domácího týmu při světových zápasech.

První mezinárodní úspěch zaznamenal národní tým v roce 1924, když na olympijských hrách v Paříži získal zlaté medaile. Svůj triumf dokázali Uruguayci následně obhájit o čtyři roky později v Amsterdamu. Tyto dvě sportovní události jsou pokládány za neoficiální světové šampionáty. Uruguay se také stala mnohonásobným šampionem Jižní Ameriky. Důležitý úspěch však znamenalo vítězství na prvním oficiálním mistrovství světa v roce 1930, které hostila právě Uruguay. Uspořádání takové akce byla pro Uruguay příležitost prezentovat se světu jako stabilní a perspektivní země, čímž se odlišuje od zbytku regionu. Zároveň se šampionát měl stát vyvrcholením oslav stého výročí nezávislosti země.²⁴

Uruguayci přijímali fotbalové úspěchy s nadšením. Sportovní úspěchy znamenaly také velký politický triumf vlády. Nová imaginace se do uruguayské společnosti dostávala prostřednictvím rozsáhlého systému zpráv, symbolů a mýtů, a to hlavně od poloviny druhého desetiletí do počátku třicátých let.²⁵

Respondenti popisovali, že když hraje reprezentace, lidé se změň, všichni jsou spolu, všichni to společně prožívají. Scházejí se na náměstích a dívají se na plátna, zavírají se obchody, do kanceláří se kupují televize a zaměstnavatelé nechávají sledovat zápas své zaměstnance – celá země se spojí. Lucía vysvětluje: „*V tu dobu všichni slavíme, všichni trpíme, všichni se smějeme, všichni jsme stejní.*“

²³ ZOUREK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015, s. 47.

²⁴ Ibidem.

²⁵ ACHUGAR, Hugo a Gerardo CAETANO, 1992. *Identidad uruguaya: mito, crisis afirmación?*. Montevideo, Uruguay: Ediciones Trilce, s. 81.

Fotbalové tituly pomáhaly malému státu získávat potřebné sebevědomí a působily mimořádně pozitivně na vládou podporovanou politiku integrace. Značný význam měl také fakt, že několik hráčů bylo černé pleti.²⁶

Zde je na místě zmínit uruguayské fotbalové zvolání nebo pobídku „Garra Charrúa“, která funguje jako jakási hnací síla uruguayských hráčů, aby udělali vše, co je v jejich silách ke kýženému úspěchu. Pochází ze slov garra, což znamená dráp, který by měl podle respondentů symbolizovat výdrž, kuráž nebo vnitřní sílu. Význam výrazu Charrúa, což je název původního domorodého obyvatelstva Uruguaye, není jednoznačný. Informátorka vysvětlila, že Charrúas byli svobodní, temperamentní, neklidní, bojovní domorodí obyvatelé Uruguaye, kteří odolávali mnoha útokům, ostatní se jich velmi obávali a oni vždy bojovali až do posledních sil. Jejich jméno je zahrnuto v této frázi právě proto, aby v hráčích vyvolalo zmíněné charakteristiky.

Náměstek ministra sportu říká, že fotbal je v Uruguayi velmi důležitou součástí identity její populace. První triumfy v Copa América, na olympijských hrách a světových pohárech vedly ke sjednocení společnosti, která byla v prvních letech dvacátého století plná přistěhovalců z různých částí světa.²⁷

K dalšímu velkému úspěchu došlo v roce 1950, kdy selección celeste nečekaně porazila Brazílii. Úspěch se postupně transformoval v národní trauma, neboť se na něj již nepodařilo navázat.²⁸ Přesto, jak uvádí jeden informátor, i když se reprezentace umístí na čtvrtém místě, celá země ji při návratu domů vítá jako vítěze.

Kultura

V literatuře se kultura často dělí na hmotnou a nehmotnou, což je v některých případech poněkud zavádějící a následující kapitola ukáže proč. Bude v ní představeno několik materiálních kulturních prvků, které jsou však neodmyslitelně spjaty s nehmotným kulturním vyjádřením, zvyklostí nebo tradicí. Nabízí se otázka, zda vůbec existuje nějaký kulturní předmět, který sebou žádné nehmotné kulturní vyjádření nenese.

V následující kapitole budou popsány hlavní prvky uruguayské kultury, které respondenti považovali za důležité a vyprávěli o nich. Některé jako tango a gaucho byly pouze zmíněny, ale nebyly blíže popsány.

²⁶ Ibidem.

²⁷ ANFITTI, Federico. *Garra charrúa, sello uruguayo de origen deportivo reconocido a nivel mundial* [online]. Montevideo, 2018 [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: <https://www.efe.com/efe/cono-sur/cronicas/garra-charrua-sello-uruguayo-de-origen-deportivo-reconocido-a-nivel-mundial/50000803-3598294>

²⁸ ZOUREK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015, s. 47.

Mate

Mate je nápoj vyrobený louhováním „yerby mate“ (dehydratovaných a rozdrcených listů Cesmíny paraguayské). Tato čajová infuze má díky obsahu kofeinu povzbuzující účinek, což z ní činí obzvláště osvěžující nápoj. Příprava stimulačních a léčivých nápojů vychází z tradice domorodého obyvatelstva Guarani.²⁹

Zatímco v Evropě převládala čajová kultura, mate se rozšiřovalo v Jižní Americe. Původně bylo společníkem osamělých farmářů skotu. Divoký, hořký a zelený čaj byl věrný průvodce v dobách samoty i časů radosti. Jak plynul čas, mate se dostalo do měst po celé Uruguayi, Argentině, Paraguayi a Brazílii (jih země) a stalo se symbolem každodennosti.³⁰

Yerba mate čaj kromě jiného obsahuje i vysokou hladinu vitamínu A, působí močopudně a rozšiřuje cévy. Stejnomený název nese i speciální nádoba, která se „yerbou mate“ plní, opakovaně zalévá horkou vodou a tento výluh se poté konzumuje.³¹

Konzumace mate nese různé významy podle času, místa, události nebo osoby, s níž je sdíleno. Důvod jeho pití může být také jen potlačení chuti k jídlu, nebo ukrácení času. Mate doprovází studenty během jejich studia, setkání s rodinou a přáteli nebo spolupracovníky. Je to společenský prvek a symbol vřelého přivítání pro návštěvníky země. Mate je obvykle sdíleno a zvykem je používat stejný hrnek a stejnou bombillu (speciální brčko se sítkem). Předávání mate od jedné osoby ke druhé, je velmi dobře odděluje od jiných infuzí, jako je čaj nebo káva.³²

Mate je jednou ze symbolických a společenských tradic uruguayské kultury a je neoddělitelným společníkem Uruguayců. Pro Uruguayce je typické, že nosí mate společně s termoskou plnou horké vody u sebe během celého dne. Termoska umožnila této tradici překročit hranice domova, a tak se z tohoto rituálu stal životní styl, který je viditelný všude ve veřejném prostoru. Právě termoska představuje podle respondentů významnou odlišnost od způsobu konzumace mate v Argentině nebo na jihu Brazílie. Tam se sice s konzumací tohoto nápoje lze také setkat, ale většina spotřebitelů jej podle respondentů užívá doma a na ulici Argentinec tak často s mate v ruce a termoskou v podpaží nepotkáte. „*Ten, kdo s sebou nemá mate přes den, se těší celý den až přijde domu a dá si ho.*“ (Lucía, 24 let) Ten, kdo mate

²⁹ DELLACASSA, E., CESIO, V., VÁZQUEZ, A., ECHEVERRY, S., SOULE, S., FERREIRA, F., HEINZEN, H. Yerba mate. Historia, uso y propiedades. *Revista de la Asociación de Química y Farmacia del Uruguay*, 2007, 51: 16-20.

³⁰ *Mate* [online]. 2012. Ministerio de Turismo del Uruguay [cit. 2019-09-10]. Dostupné z: <https://turismo.gub.uy/index.php/en/uruguay-is/item/1382-mate>

³¹ Ibidem.

³² Ibidem.

připraví, ho také většinou během dne sdílí se svými kolegy, známými nebo spolužáky. Podle rozhovorů je sdílení mate nepsaná povinnost. Horké mate pijí Uruguayci během celého roku bez ohledu na roční období a vozí si ho sebou i na dovolenou.

„Až ti Uruguayec nabídne mate, znamená to, že tě bere.“ (Tamara, 24 let)

Karneval – Carnival

Uruguayský karneval je nejdelší karneval na světě. Začíná na konci ledna a trvá do poloviny března. Po více než 50 dnů se odehrávají pouliční přehlídky a vystoupení plné barev a radosti. Zahájení karnevalu se odehrává v Montevideu úvodním průvodem na Avenidě 18 de Julio, kterého se účastní všichni aktéři slavností, doprovázení alegorickými vozy a karnevalovými královnami.³³

Přehlídka se hýbe, desítky tisíc diváků vibrují silou Candombe, které se vyznačuje dialogem tří typů bubnů: chico, repique y piano. Nikde na světě prý nelze slyšet více než 2000 bubnů hrajících najednou. Nechat se unést tímto rytmem prohlášeným za světové kulturní dědictví je pro návštěvníky nevyhnutelné. Přehlídka, která pro svou jedinečnost vzbuzuje největší zájem cizinců je ‚prohlídka výzev‘, která evokuje setkávání černošských otroků, kteří se v 18. až 19. století mohli shromažďovat pouze mimo město. Další nutností je zažít vystoupení Murga, jedno z nejprestižnějších projevů uruguayské kultury, které je podrobněji je popsáno v kapitole 5.3.2. Murga. Během teplých únorových nocí procházejí tyto karnevalové skupiny sousedstvími a soutěží v oficiální karnevalové soutěži, kde prezentují humor a satirují svou vizi země a světa. Činí tak pomocí několika sborových aranžmá, nápadných kostýmů a kreativního líčení. Parodistas, Magazines, Humoristas a Lubolos, jsou další z malebných výrazů, které si lze vychutnat v soutěži na montevidejských jevištích. Kromě hlavního města Montevideo mají všechna města v zemi svou zahajovací přehlídku, každé s vlastními zvláštnostmi. V pohraničních městech, jako jsou Rivera, Artigas a Melo přehlídky přijímají více prvků brazilského karnevalu.³⁴

Respondenti popisovali období karnevalu jako oblíbenou část kalendářního roku. Vyprávěli, že i někteří zaměstnavatelé jsou v tomto období shovívavější k výkonům svých zaměstnanců, protože tuší, že mnoho z nich místo odpočinku tráví večery a noci sledováním karnevalových vystoupení. Ty obvykle začínají až kolem osmé hodiny večer a končí kolem druhé hodiny ranní. Respondenti vyprávěli, že se obvykle dostanou domů až kolem třetí až

³³ *Carnaval* [online] Ministerio de Turismo del Uruguay, 2012 [cit. 2019-09-17]. Dostupné z: <https://turismo.gub.uy/index.php/uruguay-es/uruguay-es-carnaval>

³⁴ Ibidem.

čtvrté hodiny ráno. „*Na tribunách uvidíš lidi v obleku v jednu hodinu ráno, jako kdyby nic. Je to období roku, kdy všichni vědí, že všichni spíme málo, protože si užíváme karneval.*“ (Lucía, 24 let) Ten, kdo nesežene lístky na tribunu, poslouchá alespoň hudbu v parcích nebo se dívá na přímý přenos doma v televizi. Kdo nestihne ani to, může se podívat další den na opakování. Místní mají karneval velice rádi a respondenti několikrát zdůraznili, že se jedná o nejdelší karneval na světě. „*Náš karneval je ten nejdelší na světě, ne ten brazilský!*“

Sociálně-kulturní specifika

*To, zda dialekt, způsob odívání, víra nebo zvyklosti, jimiž se řídí obchodování, utvářejí, stimulují či posilují národní identitu, závisí na politice daného státu přinejmenším stejnou měrou jako na tom, jak lidé mluví, jak se oblékají, nebo i na tom, jak se modlí.*³⁵

Existuje množství kulturních rysů skrytých v každodennosti, které mohou být pro určité etnikum jedinečné. Patří sem například způsob pozdravu, konverzace, dávání spropitného či seznamování.³⁶

Většina lidí v Uruguayi se identifikuje jako Uruguayci, což je silně spjato s kulturou. Součástí této kultury je její inkluзивita (je velmi otevřená a téměř každý občan země je vítán tak, aby byl považován za „Uruguayce“, bez ohledu na jeho etnicitu). Tato identita ve své politické definici v podstatě odděluje obyvatele Uruguaye od sousedů, jako je Argentina a Brazílie. Národní identita umožňuje zahrnout do této definice každého, kdo je občanem, bez ohledu na svou kulturu. Tato identita je založena na životním stylu lidí, přičemž jídlo a socializace mají tendenci diktovat, co to znamená být Uruguaycem a jak se má Uruguayec chovat a jednat. Spolu se stravou přichází socializace a důležitost rodiny a přátel, což je další hlavní faktor přispívající k definování identity. Ten zahrnuje vše od jednoduchého rozhovoru, přes sledování nebo hraní fotbal až po slavení svátků.³⁷

V této kapitole budou popsány prvky každodennosti Uruguayců, které byly zjištěny na základě dlouhodobého terénního výzkumu.

Tradice a zvyky

Bezpochyby nejvýznamnějšími uruguayskými tradicemi a zvyky jsou sdílení infuze *mate* a grilování *asado*. Respondenti uvedli, že tradice sdílení *mate* je pro ně něco tak běžného, že

³⁵ GREW, Raymond. Konstrukce národní identity. In: HROCH, Miroslav. *Pohledy na národ a nacionalismus: Čítanka textů*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003.

³⁶ TESAŘ, Filip. *Etnické konflikty*. Praha: Portál, 2007, s. 19–24.

³⁷ *Culture & Identity of Uruguay* [online], 2013. [cit. 2019-11-07]. Dostupné z: <http://www.safaritheglobe.com/uruguay/culture/>

jím to ani nepřipadá jako zvláštní rituál. Vánoční večeři tráví Uruguayci v rodinném kruhu a pořádají asado, tj. grilují.

Ojedinelou uruguayskou novodobou zvyklostí jsou takzvané „posuvné“ svátky – to v praxi znamená, že když státní svátek vychází na středu, den volna se posune na pondělí nebo pátek, aby vznikl prodloužený víkend. Podle respondentů státních svátků v Uruguayi mnoho není. Naproti tomu mají 20 dnů dovolené, což je podle nich v rámci Latinské Ameriky výjimečně mnoho.

Respondenti zmínili místní zvyk *stávek*, který byl v dřívějších dobách velmi intenzivní a je v zemi dodnes, i když už ne v takové míře, stále aktuální. Stávky již nejsou tak rozsáhlé a dlouhé jako dříve, stále se ale jednodenní stávky konají.

Karetní hra „*truco*“ je podle respondentů typickou uruguayskou hrou, i když ne všichni z nich si pamatují její komplikovaná pravidla.

Tradičními jsou také různé sporty na koních, především koňská rodea – *jineteada*, podle respondentů gaučovská aktivita. Jedním z uruguayských národních symbolů je *gaucho* – statečný jezdec a venkovský chovatel dobytka, který je do dnešní doby žijící legendou. V hlavním městě Montevideu se každoročně pořádá, na kterou se sjíždějí chovatelé z celé země a vystavují nejrůznější plemena dobytka. Součástí této výstavy jsou právě koňská rodea. Respondenti uvedli, že se na výstavu chodí dívat, i když je dobytek tolik nezajímá.

Další tradice, která již byla zmíněna, jsou Velikonoce – *Semana Santa*, tak ji nazývají věřící, pro ostatní je to *Semana de Turismo* – týden turismu, kdy mají studenti prázdniny.

Za další častý zvyk považují scházení se v rodinném kruhu nebo s přáteli a společné sledování fotbalu s *picadou* – drobné občerstvení (oříšky, chipsy apod.).

Neděle je pro Uruguayce „svatým“ dnem, který tráví s rodinou a nic nedělají.

Stereotypy

Sociální historik Grew³⁸ říká, že ideologie identity nejenom ospravedlňuje zavedený politický a sociální systém (ve skutečnosti mohou představovat také základ požadavku změny), ale také jisté chování se vymezuje pro danou národnost jako charakteristické (ať už je méně nebo více žádoucí). Tyto hodnoty pojetí etikety podávané v literatuře, v obrazech, kázáních atd. schvalují určité veřejné role a ovlivňují chování. Pomáhají formovat národní identitu a vytvářet rozdíly stylu, z nichž čerpají představy národního charakteru.

³⁸ GREW, Raymond. Konstrukce národní identity. In: HROCH, Miroslav. *Pohledy na národ a nacionalismus: Čítanka textů*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003, s. 214.

Britský antropolog Cohen, zabývající se tématem sociálních hranice, říká, že je důležité zkoumat, co konkrétní hranice pro skupinu znamenají a jaký význam jim skupina přisuzuje.³⁹ Stejně tak důležitý může být výzkum stereotypů, které sami sobě členové skupiny připisují a ty budou popsány v následující kapitole. Zajímavý je nepochybně i pohled nečlenů skupiny, který bude v kapitole také představen.

Stereotypy o Uruguaycích

Respondenti sami sobě během rozhovorů připisovali různé charakteristiky a vlastnosti. Konkrétně o sobě říkali, že jsou melancholičtí, nostalgičtí, sympatičtí, plaší, konzervativní, zajímaví se a dobře pečující o druhé. Zájem a péče o druhé byl jedním respondentem vysvětlen tím, že mnoho Uruguayců pracuje ve službách, a tak jsou zvyklí starat se o druhé. Respondenti mluvili o rodičích, kteří často vyprávějí, jak když byli mladí, bylo všechno jinak, domy se nemusely zamykat atd. Během toho sami respondenti zavzpomínali na „staré časy“, kdy ještě měli haléřové mince a jak bylo vše levné. V předvečer státního svátku nezávislosti země slaví Uruguayci Nostalgickou noc (Noche de la Nostalgia). Během tohoto večera se hraje na všech radiových stanicích a diskotékách nostalgická hudba – oldies, lidé se oblékají v retro stylu, scházejí se s přáteli a vzpomínají. „*Uruguayci jsou hodně nostalgičtí, žijí minulostí, jsou melancholičtí a často říkají, že dřív se žilo lépe.*“ (Josefina, 26 let)

Typické uruguayské chování je podle respondentů stěžovat si, vzpomínat na staré dobré časy, řešit fotbal. „*Uruguayec si bude stěžovat na všechno. Bude si stěžovat, když je rozbitá silnice, pak si bude stěžovat, když ji budou opravovat a až bude opravená, najde na ní něco, co je špatně.*“ (Lucía, 24 let)

Jedna z respondentek uvedla, že když se ve společnosti řeší nové rozporuplné, a přitom zdánlivě trvalé téma, Uruguayci se k němu obvykle zprvu staví negativně a nechtějí ho přijmout. To podle výpovědi do chvíle, dokud nepřijde bod zlomu, od kterého je to pro Uruguayce vyřešená záležitost (hotová věc) a už se tím nezabývají. Respondentka vysvětlovala, že si Uruguayci zvykají rychle, i když je to ze začátku stojí úsilí a obvykle je to doprovázeno kritikou.

Uruguayci jsou podle nich samých velmi přizpůsobiví, tvární a mnohostranní a to, jak v dobrém, tak ve špatném slova smyslu. Když něco nefunguje, stěžují si, pak si zvyknou a už jim to ani nepřijde. Jeden respondent uvedl, že jsou pohodlní, chybí jim disciplína a často nemají motivaci a chuť na sobě pracovat a zdokonalovat se. Popisoval jejich průměrnost a

³⁹ COHEN, Anthony P. *Symbolic Construction of Community*. Routledge, 1985, s. 12.

uspokojení s tím, co mají. Uruguayskou společnost vnímá jako klidnou, ve které si lidé zařídí to základní a pak žijí v klidu.

Podle dalšího respondenta je typickým uruguayským mentálním nastavením touha získat práci ve veřejné správě. Důvodů k tomu mají hned několik: „(...) *pracuje se od pondělí do pátku, vydělávají se dobré peníze a člověk má jistotu, že o práci nepřijde. To znamená práci na celý život, když chce něco jiného, odejít může, ale je velmi těžké, aby ho vyhodil zaměstnavatel. Lidé si myslí, že kvůli tomu tam zaměstnanci nemusejí nic dělat, a pomlouvají je kvůli tomu.*“ (Gonzalo, 25 let) Podle respondenta to není pravda a je tam práce hodně. Podle jiného respondenta pracuje většina Uruguayců pro státní správu.

Podle další respondentky jsou Uruguayci „výhodáři“ a rádi využívají všeho, čeho využít mohou.

Uruguayci se celý den těší, až přijdou domů, svléknou si pracovní oblečení, udělají si pohodlí, dají si mate a pustí si televizní noviny. Několik respondentů potvrdilo, že mnoho Uruguayců od 19,00 h do 21,00 h sleduje televizní zprávy. Všechny televizní noviny běží ve stejný čas a vysílají o stejných tématech. Uruguayci mají na každé téma svůj oblíbený kanál.

Uruguayci žijí v noci. Respondenti informaci doplnili příkladem, že v jiných zemích diskotéky zavírají v jednu hodinu ráno, zatímco v Uruguayi se v jednu ráno diskotéky teprve otevírají a až od dvou hodin ráno se začíná tančit. Stejně tak vystoupení na uruguayském karnevalu začínají až v osm večer a končí kolem druhé ráno.

Uruguayci tráví mnoho času v zaměstnání, několik respondentů mělo více než jeden celý úvazek.

Ve výpovědích nově příchozích imigrantů na téma, jací jsou Uruguayci, se opakovaly odpovědi: skromný, konzervativní, stydlivý, klidný. Jedna respondentka popsala Uruguay jako nostalgickou zemi. Další respondentce se zdají být Uruguayci zprvu uzavření. „*Uruguayci my přišli ze začátku dost uzavření, nepustí si tě k sobě. Jakmile tě ale přijmou, jsou to věrní přátelé. Když už tě mají na svém seznamu přátel, zvou tě každý týden na asado a večírky.*“ (Sarah, 31 let) Jsou to podle ní dobře vychovaní lidé. Podle jiné respondentky jsou Uruguayci lidé, kteří vždy podají pomocnou ruku „(...) *i když si o nich nemyslím, že jsou nějak extra pozitivní, vždycky ti natáhnou pomocnou ruku a snaží se tě podpořit.*“ (Katrin, 24 let)

Ve srovnání názorů členů a nečlenů skupiny je na základě výše zmíněných popisů osobních vlastností Uruguayců možné najít shodné charakteristiky. Konkrétně to jsou adjektiva: nostalgický a konzervativní. Vzhledem k tomu, že byla zmiňována během

rozhovorů několikrát v různých kontextech, mohli bychom na ně nahlížet jako na stereotypní představy o Uruguaycích. V literatuře se uvádí, že slavná věta „como Uruguay no hay“ (není druhé Uruguaye), která až do dnešních dnů asociuje názor, že „tehdy bylo lépe“ pochází z období „zlatého věku“ (nebo také „tlustých krav“) před rokem 1955.⁴⁰

Oblíbená konverzační témata

Jak již bylo zmíněno, respondenti věří, že uruguayský fotbal je jeden z faktorů, na jehož základě jsou rozeznáváni a uznáváni ve světě. Všichni respondenti se shodli, že fotbal je disciplína, která jim jde, na kterou se cítí být hrdí a rádi o ní diskutují.

Nedávno přichodí imigranti doporučili jako vhodná konverzační témata také fotbal a dále téma *uruguayské krajiny*, která je dalším z atributů uruguayské hrdosti. Respondenti zmínili konkrétní místa – Cabo de Polonio, Rocha, Punta del Este.

V obou rozhovorech zazněla i politika, což je v rozporu s následující poznámkou o tomto tématu, a to v otázce společenského tabu. Dvě respondentky uvedly, že politika je téma, které se řeší pouze v rodině. Jiná informátorka sdělila, že politiku nemůže řešit ani se svými nejbližšími přáteli, protože se jejich názory neshodují a mohli by se pohádat. Jiná respondentka to přirovnala k tématu náboženství, kdy každý má svůj názor, za kterým si pevně stojí, a svůj způsob smýšlení, který je pro něj nevyvratitelný, a zároveň odlišný postoj nepřijatelný. Takové diskuse končí podle ní vždy hádkou.

Podle několika respondentek se obvykle ve společnosti mluví o *aktuálních tématech* a dění. Uvedly příklady – reportáže televizních novin, nové seriály Netflixu a módu. V období *karnevalu* se v Uruguayi řeší převážně jeho jednotlivá vystoupení.

Neoblíbená konverzační témata

V obou skupinových rozhovorech bylo prvním zmíněným tématem vše spojené se *sexem a sexualitou*. „Uruguayci jsou hodně rezervovaní a neradi mluví o čemkoli sexuálním. Možná jen s někým, komu opravdu důvěřují.“ (Lucía, 24 let) V návaznosti na to, byla zmíněná témata homosexuality, trans genderu a potratu, avšak zde se respondenti neshodli a bezesporu záleží na otevřenosti konkrétní osoby k těmto tématům.

Téma pro Uruguayce obzvlášť nepříjemné je *diktatura*. Stále je to poměrně nedávná minulost, která byla velmi delikátní a dodnes zraňuje. Dosud jsou ve společnosti nevyřešené

⁴⁰ ZOUREK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015, s. 56.

případy zmizelých osob, matky čekající na návrat svých dětí, lidé, kteří stále nejsou potrestáni a další nevyřešené případy.

Jiným neoblíbeným konverzačním tématem jsou *peníze*. Respondenti vypověděli, že nesdělují, kolik vydělávají ani svým kamarádům. „*Je časté že, ti někdo oznámí, že jede na dovolenou až těsně předtím, než odjede. Pro jistotu...*“ (Camila, 24 let)

Někteří respondenti rozporovali, že výše zmíněná témata nejsou tak zásadními tabu.

Společenská tabu

Respondenti uvedli společenská tabu – *způsob odívání, sex, promiskuita, politika, náboženství a drogy*. Podle tazatelky respondenti pravděpodobně chápali otázku podobně jako *O jakých tématech Uruguayci neradi mluví*, protože většina odpovědí se shodovala.

V minulosti podle výpovědí respondentů chodili v Uruguayi všichni oblečení v černé, tmavě modré nebo šedivé barvě a oblečení jiných barev v zemi nebylo v obchodech k dispozici. Přesto, že se situace v posledních letech mění a mladí lidé už cítí větší svobodu nosit barevné nebo extravagantní oblečení, které již lze koupit, stále převládá velmi diskrétní a minimalistický styl odívání. Hlavně ve formálních zaměstnáních se nosí téměř pouze černá a šedivá. Jedna mladá respondentka se svěřila, že se musela dlouho odhodlávat, než si vzala legíny ve fuchsiové barvě na veřejnost. Zatím však nejsou tyto svobodomyšlné tendence na ulicích příliš znatelné a většina obyvatel se obléká do barev tlumených. Ve společnosti existuje podle respondentů ohledně oblečení mnoho předsudků, a když někdo nosí oblečení, na kterém je viditelná určitá značka, je evidentní, že pochází z bohaté rodiny a podobně. Prý je to obecně hodně kritizováno, ale dané osobě to do očí nikdo neřekne. To, že jsou Uruguayci ve stylu oblékání konzervativní, zmínili i dva nedávno příchozí imigranti.

I když je v Uruguayi marihuana legální, podle výpovědí respondentů má její oficiální užívání svá úskalí. Když je někdo zapsán v oficiálním registru uživatelů (na základě kterého si může pravidelně kupovat bylinu v lékárně) a žádá o půjčku v bance, ta na tuto skutečnost pro přiznání půjčky nahlíží jako na nežádoucí fakt. Pro většinu respondentů jsou drogy pro konverzaci s rodiči tabuizovaným tématem.

Politika je podle výpovědí Uruguayců kontroverzním tématem a své postoje a názory lidé nesdílejí veřejně. V rodinném kruhu obvykle ano, ale pro většinu respondentů to není téma, které by se řešilo mezi přáteli.

Jazyk

V oblasti kultury bývá vyzdvihována jedinečnost jazyka, který často hraje roli jejího nosného prvku. Svěbytný jazyk však nemusí být podmínkou existence etnika, avšak možnost komunikace rozhodně podporuje pocit vzájemnosti.⁴¹

Uruguay je z jazykového hlediska velmi homogenní zemí. Španělština, která je oficiálním jazykem země, je také prvním jazykem pro více než 99 procent populace. Uruguayská španělština, stejně jako argentinská španělština, byla poněkud upravena Italy, kteří se stěhovali ve velkém počtu do obou zemí. Obecně je uruguayská španělština měkčí než kastilská a některá slova se liší od jazyka běžně používaného ve Španělsku. Gaučové ovlivnili jazyk, a to zejména slovy, která souvisejí se způsobem jejich života. Kromě španělštiny existuje řada menšinových jazyků, kterými mluví velmi malé skupiny obyvatelstva. Mezi ně patří portugalština, Portuñol, italština, němčina, ruština a Plautdeutsch. Portuñol, který mísí portugalštinu a španělštinu, je z nich nejpobulárnější.⁴²

Uruguayský dialekt je v hlavním městě Montevideu velmi silný, a i pro španělsky mluvící návštěvníky může být z počátku náročné mu porozumět. V následujících odstavcích budou zachyceny nejmarkantnější rozdíly oproti kastilské španělštině.

Rioplatský dialekt charakteristický lingvistickým jevem, který se vyznačuje nahrazováním osobního zájmena kastilského „tu“ (v překladu „ty“), rioplatským „vos“ (v překladu také „ty“). Rioplatské „vos“ doprovází specifické konjugace ve slovesných časech. Tento zájmenný tvar, ani jeho příslušné časování, se v kastilské španělštině nepoužívá.

Pokud jde o užívání zájmen, je pro celý region Latinské Ameriky běžné pro vykání užívat zájmeno „ustedes“ (v překladu „oni“) namísto „vosotros“ (v překladu „vy“) ve spojení s náležitým slovesným časováním. Tvar zájmena „vosotros“ a jeho slovesné časování se v Uruguayi vůbec nepoužívá.

Dalším nepřehlédnutelným specifickým dialektu Rioplatsense je odlišná výslovnost „ll“ a „y“, které se obecně vyslovuje jako „j“, ale v místním dialektu jako „š“. Zourek na konci své knihy o Uruguayi⁴³ uvádí, že se „ll“ vyslovuje jako „ž“, s čímž ovšem nelze souhlasit.

⁴¹ TESARĚ, Filip. *Etnické konflikty*. Praha: Portál, 2007, s. 24.

⁴² *Languages in Uruguay* [online], 2019. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.studycountry.com/guide/UY-language.htm>

⁴³ ZOUREK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015.

Pozdrav

Rituál pozdravu patří mezi nejfrekventovanější formu společenského styku. Tento projev zastává významnou roli ve společenském životě většiny lidí. Pozdrav rozdělujeme na verbální a neverbální, přičemž se jeho způsob liší podle pravidel etikety dané společností. Obvykle se jedná o podání ruky, polibek, úklon, smeknutí apod. Každá kultura si vytvořila své vlastní způsoby zdravení a loučení, které se praktikují v závislosti na situaci a postavení.

Podle výpovědí dotazovaných a osobní zkušenosti výzkumnice je forma pozdravu v Uruguayi značně specifická. Součástí verbální části pozdravu je zvolání „*Ahoj*“ a zdvořilostní otázka „*Jak to jde*“ nebo „*Jak se máš*“. Neverbální část je jeden polibek na pravou tvář, konkrétně Uruguayci přiloží tvář na tvář toho druhé a hlasitě mlasknou. Polibek si běžně dávají také muži. Obvykle se ve vyšší společnosti podává ruka bez polibku, ale podle respondentů jsou i případy, kdy je i ve vysoké společnosti polibek běžný. Nejlepší je podle dotazovaných počkat na impulz společensky nadřazené osoby a podle toho se zachovat. Odmítnutí polibku by mohlo být nahlíženo jako porušení dobrých mravů. Podle respondentů je důležitá i intenzita stisku ruky a hlasitost mlasknutí. Když někdo nestiskne ruku, svědčí to o jeho nezájmu. V neformální společnosti se polibek dává i při seznámení s cizí osobou. Uruguayci jej vnímají jako přirozenost, hezké gesto, které buduje vztahy a je pro ně projevem přijetí. Polibek je běžný i v nejužším rodinném kruhu jako ranní pozdrav. Zmiňovaná zdvořilostní otázka typu „*Jak se máš*“ nebo „*Jak to jde*“ je úvodem při navazování jakýchkoli konverzací a podle respondentů má různé konotace. Někdo v jejím položení spatřuje povinnost nebo společenskou normu. „*Je to slušnost. Vždycky se snažíme ukázat, že se máme dobře, i když tomu tak být nemusí. Není to o tom, abychom se někomu otvírali.*“ (Camila, 27 let) Z toho vyplývá, že jediná možná a očekávaná odpověď na otázku „*Jak se máš*“ je „*Bien y vos?*“ v překladu „*Dobře a Vy?*“ a na tu už se odpoví pouze „*bien*“ – „dobře“. Z rozhovorů vyplývá, že funkce této otázky není zjistit kdo a jak se má, a nikdo nechce slyšet jinou odpověď než „dobře“. Sama výzkumnice se setkala s lhostejností, když na začátku svého pobytu (než toto pravidlo zjistila), odpovídala všem Uruguaycům na otázku „*jak se máš*“ podle skutečnosti.

Tato zdvořilostní fráze se používá také v písemné korespondenci, a to často i ve formálním prostředí – např. na akademické půdě. Při písemném projevu se ovšem na tuto otázku neodpovídá.

Jeden z respondentů sdělil, že když ho někdo osloví, aniž by se otázal „*jak se máš*“, vnímá to jako urážku. Jiná respondentka uvedla, že je to forma uruguayské „nepřímosti“

v komunikaci, kdy opravdu není možné někoho oslovit s naléhavou prosbou o pomoc, aniž by se předtím zeptal „jak se máte“.

Uruguayská otevřenost vůči imigrantům vs. zkušenosti nově příchozích imigrantů.

Všichni respondenti jsou v zásadě otevřeni příchodu nových imigrantů. Někteří z nich jako důvod uvedli demografickou křivku a trend stárnoucí populace, kdy ekonomicky aktivního obyvatelstva ubývá. Dvě respondentky poznamenaly, že dnes je obecným trendem mladých vzdělaných lidí zaměřit se na kariéru a založení rodiny odložit. Jako pozitivní přínos příchodu imigrantů byla ještě zmíněna jazyková a kulturní výměna, jejich pozitivní a skromný přístup k životu. Někdo věří, že imigranti přicházejí do země motivováni potřebou sehnat zaměstnání, což může mít na Uruguayce pozitivní vliv. Uvědomí si konkurenci a začnou na sobě více pracovat. Jiní se obávají zaměstnavatelů, kteří zaměstnají imigranty za nižší plat, což může ničit konkurenceschopnost erudovaných adeptů. Zároveň nechtějí, aby imigranti kvůli ekonomické nouzi přijímali zaměstnání za nižší plat, než který odpovídá jejich pracovní činnosti. Někdo je otevřený proto, že by to chtěl mít sám jinde ve světě zrovna tak. Jeden respondent však zpochybňoval, že by vstup do země a přijetí v ní měli Uruguayci někde stejně tak snadné, jako je tomu pro imigranty u nich. Většina respondentů si totiž myslí, že je přijetí imigrantů v zemi rychlý proces. Jsou přesvědčeni, že imigranti si mohou hned zařídit potvrzení o trvalé rezidenci, průkaz identifikace a sehnat zaměstnání i bydlení. Jedna respondentka to rozporovala příběhem kamarádky, které z politických důvodů neuznali univerzitní titul, a ona nemohla sehnat zaměstnání v oboru, ve kterém je odbornicí.

Nově příchozí imigranti potvrdili rychlé vyřízení registračního čísla, se kterým mohou žádat o zaměstnání; doplnili však, že mají zkušenost s tím, že zaměstnavatel požadoval i potvrzení o trvalé rezidenci, jehož vyřízení trvá řádově několik měsíců. Nově příchozí imigrantce z Kuby v Uruguayi neuznali dosažené vzdělání, a aby jí ho uznali, bylo třeba vyřídit finančně náročnou srovnávací zkoušku. Respondentce z Venezuely univerzitní titul díky členství v Mercosuru uznávají, ale také je třeba ho revalidovat, to v jejím případě nebylo nutné a práci ve svém oboru získala i bez toho. U druhých dvou imigrantů se jednalo o pracovní migraci a práci měli domluvenou předem.

Když byli respondenti tázáni, zda by se zlobili, kdyby byl ve výběrovém řízení o pracovní místo vybrán imigrant a ne oni, všichni odpověděli, že ne. Někteří doplnili, že by tomu tak mělo být za předpokladu, že byl v oboru erudovanější nebo zkušenější než oni.

V souvislosti s „uruguayskou otevřeností“ se nedávni imigranti vyjadřovali různě. Jeden respondent sdělil, že se domníval, že bude uruguayská společnost velmi otevřená

vzhledem k jejich otevřeným zákonům, ale spletl se. Podle něj jsou Uruguayci ve skutečnosti velmi tradiční a konzervativní, a to, i když se jedná o malichernosti. Jako příklad uvedl, že když v určitém formálním prostředí řekne sprosté slovo, ostatní se přes to nedokážou přenést, přestože mimo jednání to slovo také používají. V tomto ohledu je porovnal s Argentinci, kteří jsou podle něj upřímnější a opravdovější. To, že jsou Uruguayci konzervativní, zmínily další dvě imigrantky. Jedna z nich to doplnila slovy, že jsou také introvertní a chvíli trvá, než si někoho připustí k tělu. Jakmile se však tato hranice prolomí a člověk se dostane na seznam jejich přátel, je tam už nastálo. Druhá respondentka doplnila, že od Uruguayců nejednou vyslechla vyjádření, že se jim nelíbí, že stát přijímá tolik imigrantů, a že se bojí o svou kulturu. Přitom ale jí osobně vždy všichni pomohli. Když přijela do země, všichni jí uvítali a popřáli štěstí. Kdykoli potřebovala s něčím pomoci, Uruguayci doporučili někoho známého, kdo by jí mohl pomoc poskytnout. Přiznala, že jejich pomocná ruka pro ni byla v těžkých začátcích požehnáním. To, kde spatřuje uruguayskou volnost, je rodinná sféra. Zdá se jí, že v Uruguayi rodiny nedrží tolik pospolu jako v její zemi původu, stejně se vyjádřila i další imigrantka.

Závěr

Přes svoji velkou kulturní rozmanitost a multietnický původ je Uruguay vzhledem ke sdílení a praktikování stejných kulturních tradic a zvyklostí homogenní společnost. Na základě provedeného výzkumu byly zjištěny atributy uruguayské etnicity a prvky uruguayské kultury, které jsou pro tuto společnost typické a jedinečné. Respondenti se na konkrétních znacích majoritně shodovali, i když je ne všechny sami reprezentují. Co ovšem sdílí většina Uruguayců, to jsou sociokulturní zvyklosti formující uruguayskou každodennost a udávající styl života. Tyto obyčeje je vhodné znát před příjezdem do země nebo před zahájením obchodního styku s Uruguayci.

Charakteristický uruguayský pozdrav je jeden polibek (pravá tvář na tvář za doprovodu mlasknutí), který je obvyklý i ve vyšší společnosti a zdraví se takto i muži mezi sebou. Ve velmi formální společnosti se podává ruka. Respondenti doporučují počkat na impuls společensky nadřazené osoby a podle toho se zachovat. Odmítnutí polibku by mohlo být považováno za nepřátelství. Ve formálním prostředí je přetrvávající návyk decentního stylu odívání pouze v tmavých nebo tlumených odstínech. Extravagantní styl oděvu a make-upu by podle respondentů mohla působit nedůvěryhodně. Doporučené období pro obchodování v zemi je od března do prosince. Naopak se nedoporučuje přijíždět za obchodem

v lednu, v době letních prázdnin, které se vztahují také na soudy a jiné složky státní správy. Na ty navazuje počátek karnevalu, který je krásným kulturním zážitkem, ale podle respondentů snižuje výkonnost mnoha pracovních sfér. Karneval je jedno z několika oblíbených témat pro hovor stejně jako fotbal, uruguayská příroda nebo aktuální dění. Uruguayci naopak neradi mluví o peněžích, resp. výši svého výdělku, o nedávné historii diktatury, o všem sexuálním a někteří o politice. Uruguayci upozorňují na svou nedochvilnost, která nemá být vnímána jako neúcta k nikomu konkrétnímu, ale společenský rys, na který lze narazit ve všech sférách. Je podle nich důležité se před příjezdem připravit na dlouhé časové prodlevy a byrokratické procesy, které se objevují ve všech oblastech státní správy. Podstatnou uruguayskou charakteristikou je také jejich specifická výslovnost, ojedinelá slovní zásoba a slang nazývaný Rioplatense, který se od kastilské španělštiny značně liší.

Prvky uruguayské kultury pocházejí z různých koutů světa, stejně tak jako kořeny obyvatelů Uruguaye. Mezi hlavní prvky uruguayské kultury patří konzumace infuze mate, což je považováno za národní, symbolickou a společenskou tradici. Začátkem února každého roku začíná pro Uruguayce velmi oblíbená událost – karneval, který trvá přibližně měsíc. Skládá se z několika disciplín, v nichž se soutěží. Jedna z nich, kterou Uruguayci považují za své kulturní dědictví a zároveň vyjádření své kritické povahy, jsou murgas. Jedná se pěvecko-tanečně-divadelní vystoupení, kde murga svým zpěvem kriticky hodnotí politické, společenské a jiné důležité události, které se v zemi udály. Další disciplína karnevalu – bubnové pochody candombe – se praktikuje v ulicích Montevidea během celého roku. Tato tradice, která patří na seznam kulturního dědictví UNESCO, pochází od afrických otroků, kteří ji v zemi rozšířili a Uruguayci ji přijali za svou vlastní. V Uruguayi žije podle odhadů třikrát více krav než lidí⁴⁴ a konzumace jejich masa je velmi oblíbená. Uruguayci několikrát týdně pořádají s přáteli nebo rodinnou asado – grilování, při kterém připravují různé části hovězího masa. Národní pokrm je chivito, sendvič s plátkem hovězího, dalšími typickými pokrmy milanesa, tj. obalovaný hovězí nebo kuřecí řízek, alfajor – cukrovinka připravená z oblíbeného regionálního dulce de leche, dále krémový karamel, tortas fritas – smažené placky, empanadas – plněné kapsy, pizza a noky původem z Itálie, arroz con leche – sladká mléčná rýže atd.

⁴⁴ *Production of cattle in Uruguay from 2010 to 2019 (in 1,000 heads)* [online], 2019. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/955431/uruguay-cattle-production-volume/>

Uruguayci jsou si vědomi svého různorodého původu a jsou hrdi na to, že i když jsou, jak oni sami říkají, „směsice“, udržují si určitou homogenní kulturu. Tím se také vymezují vůči Argentincům, kteří ačkoli jsou jim v mnohém podobní, mají pestrou kulturní rozmanitost a o kulturní jednotnosti u nich v zemi nelze hovořit. Ve vztahu k Argentincům ještě Uruguayci zdůrazňují svou skromnost a kritičnost, kterou dokládá výše zmiňovaná tradice vystoupení kritických Murgas. I když mají tyto dva národy mnoho společných kulturních prvků, podobný původ a dějiny⁴⁵, každý z nich uznává jiné národní hrdiny. V rámci regionu Jižní Ameriky si Uruguayci připadají jedineční svou stabilní ekonomikou, kvalitou vzdělání a moderními sociálními zákony např. o potratu, trans genderu nebo o legalizaci konopí. Uvědomují si také kvalitu svého fotbalového týmu, na který jsou velmi hrdí, a díky kterému jsou podle nich rozeznáváni a uznáváni ve světě. Je patrné, že fotbal je národní sport, který formoval národní identitu a má v uruguayské společnosti důležitou sjednocující funkci.

A až se setkáte s Uruguaycem, nezapomeňte ho políbit na tvář a zeptat se ho, jak se má a když vám nabídne své mate, nepohrdněte!

¡Uruguay nomá!

⁴⁵ ZOUREK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015, s. 7.

Seznam použitých zdrojů

- Aborto en América Latina* [online], 9. 8. 2018. [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-45132307>
- ACHUGAR, Hugo a Gerardo CAETANO, 1992. *Identidad uruguaya: mito, crisis afirmación?*. Montevideo, Uruguay: Ediciones Trilce. ISBN 99-743-2041-0.
- ANFITTI, Federico. *Garra charrúa, sello uruguayo de origen deportivo reconocido a nivel mundial* [online]. Montevideo, 2018 [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: <https://www.efe.com/efe/cono-sur/cronicas/garra-charrua-sello-uruguayo-de-origen-deportivo-reconocido-a-nivel-mundial/50000803-3598294>
- AROCENA, Felipe a Sebastián AGUIAR, ed. *Multiculturalismo en Uruguay: Ensayo y entrevistas a once comunidades culturales*. Av. Agraciada 3086, Montevideo, Uruguay: Gráfica Don Bosco, 2007.
- CABELLA, Wanda; PORZECANSKI, Rafael. The growth of ethnic minorities in Uruguay: Ethnic Renewal or Measurement Problems?. In: *Social Statistics and Ethnic Diversity*. Springer, Cham, 2015. p. 175-189.
- Carnaval* [online] Ministerio de Turismo del Uruguay, 2012 [cit. 2019-09-17]. Dostupné z: <https://turismo.gub.uy/index.php/uruguay-es/uruguay-es-carnaval>
- COHEN, Anthony P. *Symbolic Construction of Community*. Routledge, 1985. ISBN 0-415-04616-5.
- Culture & Identity of Uruguay* [online], 2013. [cit. 2019-11-07]. Dostupné z: <http://www.safaritheglobe.com/uruguay/culture/>
- DELLACASSA, E., CESIO, V., VÁZQUEZ, A., ECHEVERRY, S., SOULE, S., FERREIRA, F., HEINZEN, H. Yerba mate. Historia, uso y propiedades. *Revista de la Asociación de Química y Farmacia del Uruguay*, 2007, 51: 16-20.
- ERIKSEN, Thomas Hylland. *Antropologie multikulturních společností - Rozumět identitě*. 1. vydání. Praha: Triton, 2007. 272 s. ISBN 978-80-7254-925-2.
- ERIKSEN, Thomas Hylland. *Etnicita a nacionalismus: antropologické perspektivy*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-053-7.
- Experience Uruguay the auténtico way* [online] 2017. [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <https://www.uruguay-autentico.com/murga>
- GREW, Raymond. Konstrukce národní identity. In: HROCH, Miroslav. *Pohledy na národ a nacionalismus: Čítanka textů*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003.
- HIRT, Tomáš. *Přehled základních tezí modernistického pojetí nacionalismu: Přehledová studie*. Katedra antropologických a historických věd FF ZČU: Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu (CAAT), 2010.
- Languages in Uruguay* [online], 2019. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.studycountry.com/guide/UY-language.htm>
- Ley N° 19684: LA LEY INTEGRAL PARA PERSONAS TRANS* [online], 2018. [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: <https://www.impo.com.uy/bases/leyes/19684-2018>
- Ley N° 18.987: INTERRUPCIÓN VOLUNTARIA DEL EMBARAZO* [online], 2012. [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: <https://parlamento.gub.uy/documentosyleyes/busqueda-documentos?=&Searchtext=aborto&Chkleyes=1>
- Ley N° 19.172: MARIHUANA Y SUS DERIVADOS* [online], 2014. [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: <https://parlamento.gub.uy/documentosyleyes/busqueda-documentos?=&Searchtext=marihuana&Chkleyes=1>

- Los pañuelos verdes*, Marcela A., El candombe de la frontera argentina-uruguaya. *Anthropos: International Review of Anthropology and Linguistics* [online], 2014 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/279105795_The_candombe_of_the_argentina-uruguay_border_When_the_drums_call_to_integration_and_sing_inequality
- Los pañuelos verdes: Nuevas manifestaciones en Argentina a favor del aborto* [online], 20. 2. 2019 [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: <https://www.dw.com/es/nuevas-manifestaciones-en-argentina-a-favor-del-aborto/a-47594629>
- LOZZA, Diego. *Candombe and its socio-cultural space: a community practice* [online], 2009. [cit. 2019-10-31]. Dostupné z: <https://ich.unesco.org/en/RL/candombe-and-its-socio-cultural-space-a-community-practice-00182>
- Mate* [online], 2012. Ministerio de Turismo del Uruguay [cit. 2019-09-10]. Dostupné z: <https://turismo.gub.uy/index.php/en/uruguay-is/item/1382-mate>
- Montevideo Carnival* [online], 2017 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: https://www.welcomeuruguay.com/carnavales/index_i.html
- Murga* [online], Ministerio de Turismo del Uruguay [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <https://turismo.gub.uy/index.php/en/uruguay-is/item/1388-murga>
- MURRAY, Lorraine. *José Mujica* [online]. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Jose-Mujica>
- PI HUGARTE, Renzo a Daniel VIDART. *El legado de los inmigrantes - 1*. Montevideo: Nuestra Tierra, 1969.
- Production of cattle in Uruguay from 2010 to 2019 (in 1,000 heads)* [online], 2019. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/955431/uruguay-cattle-production-volume/>
- TESAŘ, Filip. *Etnické konflikty*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-097-9.
- TRACY, Jessica L.; ROBINS, Richard W. The psychological structure of pride: a tale of two facets. *Journal of personality and social psychology*, 2007, 92.3: 506.
- Uruguay legalizó la producción de marihuana* [online], 10. 12. 2013. [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20140108112840/http://www.elpais.com.uy/informacion/marihuana-ley-senado-uruguay-parlamento.html>
- ZOUREK, Michal. *Uruguay: Stručná historie států*. Praha: Libri, 2015. ISBN 978-80-7277-543-9.